

Harjoittelunohjaajien näkemyksiä CALD – sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaitoa edistävän harjoittelun onnistumista edistävistä tekijöistä - laadullinen tutkimus

Marjut Asunmaa, Terhi Voltti & Katja Valkama

Tiivistelmä

Ammattikorkeakoulut toteuttavat sairaanhoitajakoulutusta maahanmuuttaneille, kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisille (CALD) sairaanhoitajaopiskelijoille. Hoitotyön työvoimapulan myötä tämä ryhmä tunnustetaan hoitotyön voimavaraksi, mutta opintoihin kuuluvien harjoittelujaksojen toteutumiseen liittyy kielitaidosta johtuvia haasteita. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ja kuvata CALD-sairanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumiseen liittyviä tekijöitä yhdellä hyvinvointialueella. Tavoitteena on, että tutkimuksessa tuotetaan tietoa, jota voidaan hyödyntää harjoittelunohjaajien ohjausosaamisen sekä harjoitteluorganisaatioiden ja ammattikorkeakoulujen harjoitteluohjauksen kehittämisessä. Tutkimusaineisto kerättiin harjoittelunohjaajilta (n=9) fokusryhmähaastatteluin ja analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Tulokset osoittavat, että CALD-sairanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluiden onnistumista edistäviä tekijöitä ovat harjoitteluorganisaation ja ammattikorkeakoulun yhteistyö, harjoitteluorganisaation myönteinen ilmapiiri, kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa sekä CALD-sairanhoitajaopiskelijan tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Harjoittelunohjaajat tarvitsevat kulttuuri- ja kielitietoisuuskoulutusta. Harjoitteluorganisaatioiden esihenkilöiden tulee huomioida CALD-sairanhoitajaopiskelijoiden ohjauksen vaativuus, mahdollistaa harjoittelunohjaajalle riittävä resurssi ohjaukseen ja tunnistaa heidän koulutukselliset tarpeensa.

Asiasanat: CALD-sairanhoitajaopiskelija, harjoittelunohjaaja, hoitotyön harjoittelu, ohjaus

Abstract

Clinical supervisors' perspectives on factors promoting the success of clinical training for CALD nursing students – A qualitative study

Universities of applied sciences (UAS) educate immigrant nursing students from culturally and linguistically diverse (CALD) backgrounds. Due to nursing workforce shortages, this group is a resource in healthcare, but they face language challenges during clinical trainings. This study identifies factors that promote successful clinical trainings for CALD nursing students. The aim is to improve clinical supervisors' counselling competencies and to enhance the counselling pro-

vided during clinical trainings. Support can be provided to clinical training organizations and UAS to develop their clinical training programs. Data was collected from clinical supervisors (n=9) through focus group interviews and analyzed inductively. Collaboration between clinical training organizations and UAS, a positive organizational atmosphere, language-aware guidance, and the CALD nursing students' knowledge and skills are factors that support the clinical trainings. Clinical supervisors need education in cultural and linguistic awareness, clinical training organizations should provide sufficient resources and recognize the educational needs of the clinical supervisors.

Keywords: CALD nursing student, clinical supervisor, clinical trainings, counselling

Johdanto

Jatkuva työvoimapula, erityisesti pula hoitotyöntekijöistä, on vaivannut terveydenhuollon organisaatioita. Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (19.4.2024) selvitti kyselyssä hyvinvointialueiden täyttämättömien vakanssien lukumäärää yhden päivän aikana lokakuussa 2023. Puolet hyvinvointialueista vastasi kyselyyn ja lukumäärällisesti eniten pulaa oli sairaan- ja lähihoitajista. Hoitoalan työvoimapula on vaihdellut vuoden 2024 aikana, jonkin verran tasaantuen vuoden 2024 loppua kohden (Työvoimabarometri 2024). Samanaikaisesti työvoimapulan kanssa käydään julkista ja tieteellistä keskustelua alaa vaivaavista epäkohdista, kuten hoitajien palkkauksesta, työoloista ja työn arvostuksesta (esim. Koehler & Olds 2022; Ring & Kaarakainen 2023).

Väestön ikääntymisen myötä hoitoalalle tarvitaan osaavaa työvoimaa tulevaisuudessakin. Tähän ongelmaan pyritään osittain vastaamaan kouluttamalla lisää sairaanhoitajia sekä rekrytoimalla hoitajia Euroopan unionin ulkopuolelta. (Ohr ym. 2014; Safari ym. 2022.) Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan (Hanhinen & Rintala 2022, 4) sosiaali- ja terveystalolle tulisi rekrytoida ulkomailta vuosittain tuhansia työntekijöitä. Viime vuosina ulkomailla tutkinnon suorittaneiden laillistukset ja nimikesuojaukset ovat olleet vähäisiä. Ulkomailla suoritetun terveydenhuollon tutkinnon perusteella ammattioikeuksia on vuosittain (2018–2022) myönnetty vain alle 500 henkilölle (Valvira 2021, 27; Valvira 2023, 28). Vuonna 2023 ammattioikeudet myönnettiin ulkomailla suoritetun tutkinnon perusteella 604 henkilölle (Valvira 2024, 23).

Työvoimapulaa on pyritty korjaamaan myös lisäämällä sairaanhoitajien koulutusmäärää valtion erillISRahoituksella. Rahoitus on kohdistettu suomen- tai ruotsinkieliseen sairaanhoitajakoulutukseen. (OKM 2019.) Koulutusmäärän lisääminen ei vielä riitä sairaanhoitajapulan korjaamiseen ja yhtenä ratkaisuna tähän ongelmaan nähdään sairaanhoitajaopiskelijoiden rekrytointi hoitotyön opintoihin Suomen rajojen ulkopuolelta (Koivuniemi 2023). Tämän vuoksi kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisten sairaanhoitajaopiskelijoiden (Culturally and linguistically diverse, jatkossa käytämme lyhennettä CALD) määrä kasvaa nopeasti Suomessa (Suomen virallinen tilasto 2023). Tämä nopea kasvu haastaa ammattikorkeakoulujen opetusta sekä pakollisiin ammattitaitoa edistäviin harjoitteluihin (jatkossa harjoittelu) liittyvää CALD sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjaajien ohjausosaamista (Oikarainen ym. 2018). Etenkin pääkaupunkiseutu ja suurten kaupunkien kasvukeskukset vetävät puoleensa kielellisesti ja kulttuurillisesti moninaisia ammatillaisia, kun taas toisilla alueilla kansainvälistyminen on ollut hitaampaa (Väestörakenne 2022).

CALD-sairanhoitajaopiskelijoiden harjoittelut eivät ole aina ongelmatomia, sillä harjoittelussa korostuvat kielelliset ja kulttuuriset erot sekä niiden tuomat haasteet (Pitkäjärvi ym. 2011; Mikkonen ym. 2017). CALD-sairanhoitajaopiskelijan kielitaidolla on merkittävä vaikutus harjoittelussa saatuihin oppimiskokemuksiin (Mikkonen ym. 2017) ja opiskelijat voivat kokea harjoittelussa myös syrjintää (Onovo 2019; Metsälä & Karjalainen 2025). Toisaalta myös harjoittelunohjaajien puutteellinen kielitietoisuusosaaminen (Vartiainen & Repo-Jamal 2024) ja kokemattomuus tunnistaa syrjintää ja rasismia, voivat aiheuttaa harjoitteluiden sujuvuudessa ongelmia (Onovo 2019).

Suomessa CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelua on tutkittu opiskelijoiden (Mattila ym. 2010; Pitkäjärvi ym. 2012; Mikkonen ym. 2017; Kamau ym. 2023) ja harjoittelunohjaajien kompetenssien sekä organisaation tarjoaman tuen näkökulmista (Oikarainen ym. 2018; Kamau ym. 2023). Viime aikoina on tutkittu myös CALD-sairaanhoitajaopiskelijoita opettavien opettajien kompetensseja (Matinlompola ym. 2024). Vaikka aiempaa tutkimusta on tehty, harjoittelun onnistumista edistävien tekijöiden kokonaisvaltainen tarkastelu on jäänyt vähemmälle huomiolle juuri harjoittelunohjaajien näkökulmasta, mikä on kriittistä CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillisen kehittymisen ja työelämään integroitumisen kannalta.

Tässä artikkelissa vastataan kysymykseen, **millaiset tekijät edistävät CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumista harjoittelunohjaajien näkökulmasta**. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ja kuvata CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumiseen liittyviä tekijöitä yhdellä hyvinvointialueella. Tavoitteena on, että tutkimuksessa tuotetun tiedon avulla voidaan kehittää harjoittelunohjaajien ohjausosaamista sekä tukea harjoitteluyksiköitä ja ammattikorkeakouluja harjoitteluohjauksen kehittämisessä vastaamaan erityisesti CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden tarpeita. Tutkimuksen tieteellisenä kontribuutina on tuottaa tietoa CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumiseen vaikuttavista tekijöistä. Tietoa tarvitaan sekä koulutuksen että terveydenhuollon organisaatioiden kehittämisessä. Näin ollen tutkimuksen tuloksia voi hyödyntää sekä koulutus- että työelämäkentällä, jotta CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden asemaa voidaan tukea ja vahvistaa tulevana terveydenhuollon ammattilaisina.

CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaitoa edistävä harjoittelu

Yleistä opintojen järjestämisestä

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 7 §:n mukaan sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sairaanhoitajan ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa. Ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaksi opiskelevan tulee opintojen aikana suorittaa useita harjoittelujaksoja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Sairaanhoitajan tutkinnossa harjoittelun laajuus perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin ammattipätevyuden tunnustamisesta (2005/36/EY). Harjoittelun laajuus on noin kolmasosa tutkinnosta ja sen on tapahduttava suorassa potilastyössä. Ammattikorkeakoulututkintoihin liittyvää harjoittelua säätelee myös ammattikorkeakoululaki (932/2014) opetuksen järjestämiseen liittyviä asioita koskien.

Suomalaisten ammattikorkeakoulujen englanninkielisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelee CALD-sairaanhoitajaopiskelijoita, jotka opiskelevat suomea tai ruotsia toisena kielenään. Sisällöllisesti englannin kielellä opiskelevien sairaanhoitajaopiskelijoiden tutkinto ei eroa suomenkielisestä tutkinnosta, sillä ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin, joka ohjaa koulutuksen sisältöä ja järjestämistä. Yleissairanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan opintojen kesto on vähintään kolme vuotta, ja se voidaan ilmoittaa myös ECTS-pisteinä. Koulutuksen tulee sisältää vähintään 4 600 tuntia teoreettista - ja kliinistä opetusta, joista teoreettisen opetuksen osuus on oltava vähintään kolmasosa ja kliinisen opetuksen osuus vähintään puolet koulutuksen kokonaiskestosta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin ammattipätevyuden tunnustamisesta 2005/36/EY.)

Ohjattu ammattitaitoa edistävä harjoittelu

Ohjatulla harjoittelulla tarkoitetaan harjoittelujaksoa terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa opiskelija saa konkreettista ohjausta ja neuvontaa käytännön työssä. Harjoittelu toteutetaan yhteis-

työssä vähintään yhden opiskelijan sekä yhden harjoittelusta vastaavan ohjaajan kesken. Ohjattu harjoittelu koostuu usein toistuvista vaiheista, joihin kuuluu esimerkiksi tavoitteiden laatiminen, niihin pyrkiminen sekä arviointi koko harjoittelujakson kulusta. (Vehviläinen 2014, 13–14.) Toimintayksikön pitää kirjallisesti nimetä harjoittelunohjaaja opiskelijalle. Sairaanhoidajaopiskelijan harjoittelunohjaajan tulee olla laillistettu sairaanhoitaja, jolla on riittävästi käytännön kokemusta ammatistaan. Harjoittelunohjaajan täytyy seurata, ohjata ja valvoa opiskelijan toimintaa ja puutua välittömästi siinä mahdollisesti ilmeneviin epäkohtiin. Lisäksi harjoittelunohjaajan tehtävä on keskeyttää toiminta, joka vaarantaa potilas- tai asiakasturvallisuuden. (Valvira i.a.)

Harjoittelun aikana opiskelijat tutustuvat sairaanhoitajan keskeisiin työtehtäviin ja oppivat soveltamaan tietojaan ja taitojaan käytännön työelämässä. Harjoittelu vaatii korkeakoulutasoista ohjausta, joka tukee opiskelijoiden oppimista ja ammatillista kasvua sekä harjoittelupaikan että ammattikorkeakoulun taholta (Eriksson ym. 2015; Jokelainen ym. 2011; Opetusministeriö 2009). Samat vaatimukset koskevat kaikkien sairaanhoidajaopiskelijoiden harjoittelunohjausta, eli myös CALD-sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjausta. Koska harjoitteluiden osuus sairaanhoidajaopinnoista on suuri, niiden laatua sekä toteutusta on syytä arvioida. Harjoitteluiden onnistumisella on merkitystä sekä CALD-sairaanhoidajaopiskelijalle, että harjoitteluyksikölle, sillä harjoitteluiden laadukkaalla toteutuksella on paljon merkitystä alan vetovoimalle (Romppanen 2011, 12, 228–229; Jokelainen & Suua 23.05.2024). Onnistunut harjoittelu lisää sairaanhoidajaopiskelijoiden osaamista, vahvistaa oppimiskokemuksia ja tarjoaa tilaisuuden tutustua erilaisiin hoitotyön ympäristöihin. Etenkin viimeisen harjoittelun onnistumisella voidaan edistää siirtymää opiskelijasta sairaanhoidajaksi (Kaihlainen 2020).

Kieli- ja kulttuuritietoisuus osana harjoittelunohjaajien osaamisvaatimuksia

Tuomikoski ym. julkaisivat vuonna 2020 systemaattisen katsauksen ja meta-aggregaation, jossa kuvattiin harjoittelunohjaajien kokemuksia sairaanhoidajaopiskelijoiden harjoittelujen ohjauksista. Tuloksissa kuvattiin harjoittelunohjaajien näkemyksiä osaamistarpeista liittyen harjoittelujen ohjaukseen. Vaadittava osaaminen on laaja-alaista. Harjoittelunohjaajien on osattava luoda vuorovaikutteinen ohjaussuhde, joka mahdollistaa turvallisen ja sallivan ilmapiirin opiskelijan oppimiselle. Ohjauksen tulee olla tavoitteellista ja ohjaajan tulee antaa vastuuta opiskelijalle hänen kykyjensä mukaisesti ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua ja toimia roolimallina. Tämä tarkoittaa opiskelijan kliinisen osaamisen kehittymisen tukemista sekä hoitotyön holistisuuden ja päätöksenteon ymmärtämisen edistämistä. Palautteen antaminen ja vastaanottaminen on olennainen osa ohjausprosessia, samoin kuin opiskelijan osaamisen arvioiminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Mikkonen ym. (2020) täydentävät tätä näkemystä tunnistamalla, mitkä näkökohdat tulisi priorisoida harjoittelunohjaajien koulutuksessa. Tutkimus korostaa sekä ohjaajien yksilöllisten ominaisuuksien että pedagogisten kompetenssien tärkeyttä. Erityisen arvokkaita ominaisuuksia ovat ohjaajien joustavuus, kärsivällisyys, kannustavuus ja tasapuolisuus opiskelijoita kohtaan, sekä korkea motivaatio kehittää omia ohjaustaitojaan. Vaikka nämä ominaisuudet ovat lähtökohtaisesti yksilöllisiä, niitä voidaan vahvistaa sekä koulutusstrategioilla että organisaation tuella. Avoimen ja yhteistyöhön perustuvan organisaatioilmapiirin luominen auttaa ohjaajia ottamaan opiskelijat paremmin mukaan työtiimiin ja edistämään moniammatillisia oppimismahdollisuuksia.

Kielitaitoon liittyvät vaikeudet tekevät kliinisestä harjoittelusta suurimman haasteen CALD-sairaanhoidajaopiskelijoiden opinnoissa (Pitkäjärvi ym. 2011). Vartiainen ja Repo Jamal (2024) korostavat tutkimuksessaan harjoittelunohjaajien kielitietoisuusosaamisen merkitystä. He tuovat esille, kuinka tärkeää on, että harjoittelunohjaajat ymmärtävät ja osaavat käyttää erilaisia menetelmiä varmistaakseen tehokkaan kommunikaation CALD-sairaanhoidajaopiskelijoiden kanssa. Näitä menetelmiä voivat olla esimerkiksi suomen ja englannin käyttäminen rinnakkain, opiskelijan ymmärryksen varmistaminen sekä rauhallisen ohjaustilanteen mahdollistaminen. Lisäksi

Metsälän ja Karjalaisen (2025) mukaan kielen opiskelun mahdollistamiseen tulee panostaa sekä ammattikielen että arkisen keskustelun osalta, myös murteisiin tulee kiinnittää huomiota.

Kulttuurinen osaaminen on keskeinen elementti CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun ohjauksessa. Harjoittelunohjaajien osaamisen suosituksessa se määritellään kyvyksi tarjota turvallista, asianmukaista ja tehokasta ohjausta yhteistyössä henkilöiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa. Suosituksen mukaan harjoittelunohjaajien tulee tunnistaa oma kulttuuritaustansa ja osata arvioida miten se vaikuttaa ammatilliseen toimintaan. (Oikarainen ym. 2021, 7.) Mikkonen ym. (2017) syventävät tätä näkemystä korostamalla, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kannalta kulttuurinen kompetenssi merkitsee kykyä luoda avoin ja vastaanottavainen ilmapiiri, joka huomioi opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Tätä täydentää Pitkäjärven ym. (2012) havainto, jonka mukaan positiivinen asenne ja ennakkoluuloton suhtautuminen ovat keskeisiä tekijöitä monikulttuurisen ohjauksen onnistumisessa.

Turvallinen harjoitteluympäristö ja sen kehittäminen

Turvallisen oppimisympäristön merkitys korostuu CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumisessa. Harjoittelunohjaajilla on merkittävä rooli ylläpitää fyysisesti, sosiaalisesti ja emotionaalisesti turvallisia kliinisiä oppimisympäristöjä (Oikarainen ym. 2021, 6). Kamau ym. (2023) ovat todenneet, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijat tarvitsevat erityistä tukea ympäristössä, jossa kieli ja kulttuuri ovat vieraita. Näiden opiskelijoiden kulttuurisista ja kielellisistä taustoista johtuvien erojen kunnioittaminen on erittäin tärkeää turvallisuuden tunteen luomiseksi.

Tuomikoski ym. (2020) tunnistavat oppimisympäristön keskeisiksi tekijöiksi hoitotyön lähtökohdat työyksikössä, opiskelijan roolin, opiskelijaohjauksen laadun, ilmapiirin, perehdytyksen ja johtamistavan. Onnistuneessa oppimisympäristössä opiskelija uskaltaa kysyä, kokeilla ja reflektoida omaa oppimistaan, mikä edistää harjoittelun tavoitteiden saavuttamista. Metsälän ja Karjalaisen (2025) mukaan turvallisen oppimisympäristön luominen edellyttää konkreettisia toimenpiteitä, kuten nollatoleranssia kaikenlaiselle rasistiselle tai syrjivälle puheelle tai käytökselle, jotta psykologinen turvallisuus säilyy työyhteisössä. Harjoittelunohjaajan tulee osata viestiä monipuolisesti ja vuorovaikutuksellisesti CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa (Oikarainen ym. 2021, 7), mikä edellyttää sekä kielellistä että kulttuurista joustavuutta.

Oikaraisen ym. (2021) tutkimuksessa havaittiin vaihtelua harjoittelunohjaajien vaatimuksissa koskien opiskelijoiden paikallisen kielen osaamista. Vaatimusten vaihtelu korostaa tarvetta yhtenäisille kielitaitokriteereille ja opiskelijoiden kielitaidon arvioinnille ennen kliinisiä harjoittelujaksoja. Mikkonen ym. (2017) painottavat, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijat tarvitsevat riittävän ammatissa tarvittavan kielen osaamista onnistuneeseen harjoitteluun, mikä edellyttää kohdennettuja kielikoulutusinterventioita.

Aineiston keruu ja analyysi

Aineiston keruu

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin Euroopan Unionin osarahoittaman Kulttuuri- ja kielitietoinen hoitotyö Etelä-Pohjamaalla, CareEP-hankkeen yhteydessä Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella. Aineistonkeruu toteutettiin fokusryhmähaastatteluina, sillä ne mahdollistavat monisanaisen ja rikkaan aineiston keruun sekä toimintojen kehittämisen (Mäntyranta & Kaila 2008). Laadullinen tutkimusprosessi eteni vaiheittain aineistonkeruusta ja -käsittelystä aineistoon perehtymiseen, pelkistämiseen, alakategorioiden ja yläkategorioiden luomiseen sekä raportointiin (Vuori 2021; Juhila 2021; Elo ym. 2022). Osallistujat rekrytoitiin lähettämällä sähköpostitse tiedote hyvinvointialueen CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelupaikkoina toimivien yksiköiden esihenkilöille ja opiskelijavastaaville. He välittivät haastatte-

lukutsun edelleen harjoittelunohjaajille (N=47), joista yhdeksän (n=9) vastasi myöntävästi. Kaikki haastatellut harjoittelunohjaajat työskentelivät perusterveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa sairaanhoitajan tai perushoitajan ammattinimikkeellä. Harjoittelunohjaajilla oli valmistumisen jälkeistä työkokemusta alle 5 vuodesta yli 25 vuoteen, ja kaikilla oli kokemusta vähintään kahden CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ohjauksesta työuransa aikana.

Tutkimusaihe liittyy maahanmuuttoon ja tämän hetken poliittiseen päätöksentekoon maahanmuuttoon liittyen sekä mediakeskustelun myötä tutkijat pitivät aihetta sensitiivisenä. Tutkimusaiheen sensitiivisyyden vuoksi tarjottiin erilaisia vaihtoehtoja haastattelujen toteuttamiselle (Aho & Kylmä 2012). Lisäksi fokusryhmät muodostettiin samassa yksikössä työskentelevistä henkilöistä, ja osallistujat saivat vaikuttaa ryhmien kokoonpanoon. Yksilöhaastattelun mahdollisuudesta huolimatta kaikki valitsivat ryhmähaastattelun. Fokusryhmähaastattelut toteutettiin kahdesta kolmeen hengen ryhmissä osallistujien työajalla ja heidän valitsemassaan paikassa (Krueger & Casey 2015). Ennen haastattelujen toteuttamista tutkija kävi haastateltavien kanssa läpi tietoon perustuvan suostumuksen ja kertoi tutkimuksen tarkoituksesta ja tavoitteesta. Haastattelu eteni haastattelu-teemojen mukaan. Teemoja olivat: 1) ammattikorkeakoulun ja harjoitteluorganisaation yhteistyö, 2) harjoittelunohjaajien kokemukset CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluiden ohjauksesta, ja 3) muut asiat, joista haastateltavat haluavat kertoa aiheeseen liittyen. (Oikarainen ym. 2018; Kamau ym. 2023) Haastateltavat saivat puhua teemoista vapaasti, mutta tarvittaessa tutkija tarkensi asioita lisäkysymyksillä. Haastattelut tallennettiin osallistujien luvalla, ja niiden kesto vaihteli 47–75 minuuttiin. Tallenteet litteroitiin, minkä jälkeen äänitallenteet tuhottiin. Litteroitua aineistoa kertyi 41 sivua (fontti 11, riviväli 1). Aiheen sensitiivisyys otettiin huomioon myös aineiston litterointivaiheessa. Litteroinnin suoritti sama tutkija, joka keräsi aineiston. Litteroitaessa aineisto pseudonymisoitiin eli siitä poistettiin kaikki haastateltavien tunnistamisen mahdollistavat tiedot (Saunders ym. 2015), joita olivat henkilöiden nimet, harjoitteluyksiköt ja harjoittelunohjaajien kertomat CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden nimet, kotimaat, puhumat äidinkielen sekä opiskelijaryhmätunnukset.

Aineiston analyysi

Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä, joka eteni aineistolähtöisesti ilman ennalta määriteltyjä teoreettisia viitekehyksiä. Laadullinen sisällönanalyysi on menetelmä, jossa analyysi etenee aineistolähtöisesti ilman ennalta määriteltyjä teoreettisia viitekehyksiä. Tavoitteena on luoda kattava ja syvälinen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä aineiston perusteella. (Ks. Vuori 2021; Elo ym. 2022.) Analyysin tavoitteena oli luoda kattava ja syvälinen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Analyysi toteutettiin rinnakkain sekä Atlas.ti-ohjelmistolla että perinteisenä käsityönä. Molemmat tutkijat perehtyivät aineistoon lukemalla sen useaan kertaan kokonaiskuvan muodostamiseksi. Aineistosta koodattiin systemaattisesti kohdat (Vuori 2021), joissa kuvattiin onnistunutta harjoittelua, ohjausta ja niihin liittyviä tekijöitä. Koodauksella viitataan tässä tutkimuksessa aineiston ensivaiheen järjestämiseen ja luokitteluun, josta sitten edettiin varsinaiseen analyysiin (Juhila, 2021).

Koodaukset pelkistettiin lyhyemmiksi ilmaisuiksi samalla säilyttäen alkuperäiset merkitykset. Pelkistyksissä haettiin tutkimuskysymyksen kannalta merkityksellisiä yksiköitä, sanoja, lauseita ja tekstinkappaleita. Pelkistystä muodostui 187, jotka ryhmiteltiin samankaltaisuuden perusteella 13 alakategoriaksi ja edelleen neljäksi yläkategoriaksi. Yläkategoriat kuvaavat haastateltavien esiin nostamia keskeisiä teemoja ja ilmiöitä. Esimerkki analyysistä on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Analyysi luokassa kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa

Yläkategoria	Alakategoria	Pelkistys
Kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa	Harjoittelunohjaajan tuki suomen kielen oppimiseen	CALD-sairaanhoitajaopiskelija tarvitsee harjoittelunohjaajan tukea, että uskaltaa puhua suomen kieltä Harjoittelunohjaaja rohkaisee harjoittelemaan kirjoittamista Harjoittelunohjaaja rohkaisee harjoittelemaan puhumista Harjoittelunohjaaja tukee käyttämään suomen kieltä Harjoittelunohjaajat ohjaavat kirjaamaan suomen kielellä Harjoittelunohjaaja on maltillinen ohjatessaan CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa kirjaamisessa
	Ohjauksen monikielisyys	Harjoittelunohjaaja vaihtaa kielen englantiin, jos CALD-sairaanhoitajaopiskelija ei ymmärrä suomea Harjoittelunohjausta toteutetaan englanniksi, jos CALD-sairaanhoitajaopiskelija ei osaa suomea riittävän hyvin Harjoittelunohjaaja selittää englanniksi, jos hänelle jää tunne, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija ei ymmärrä jotain Harjoittelunohjaaja käyttää englantia CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ohjauksessa, jos hän ei ymmärrä suomea Harjoittelunohjaaja puhuu rauhallisemmin Harjoittelunohjaaja käyttää kirjakieltä Harjoittelunohjaaja käyttää puhuessaan lyhyitä lauseita Harjoittelunohjaaja puhuu selkeää suomea
	Kielelliset apuvälineet	Harjoittelunohjaajalla on tukisanasto apuna ohjauksessa Harjoittelunohjaaja kirjoittaa suomenkielisiä lauseita avuksi potilaan kanssa kommunikointiin Harjoittelunohjaaja ja CALD-sairaanhoitajaopiskelija sopivat, että google kääntäjää voi käyttää Google kääntäjä auttaa tilanteissa, joissa suomen kieli ei vielä riitä
	Molemminpuolisen ymmärryksen varmistaminen	CALD-sairaanhoitajaopiskelijan pitää tietää oma tasonsa suomen kielessä Harjoittelunohjaaja ymmärtää mikä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan suomen kielen kielitaito on Harjoittelunohjaaja varmistaa, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija on ymmärtänyt asian Harjoittelunohjaajalle ei jää CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ymmärryksestä mitään epäselvää Harjoittelunohjaaja katsoo CALD-sairaanhoitajaopiskelijan eleitä ja ilmeitä tulkitakseen onko asia ymmärretty Harjoittelunohjaaja kertoo asian monella eri tavalla lisätäkseen ymmärrystä asiasta Harjoittelunohjaaja ymmärtää, että kulttuuri voi vaikeuttaa CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kertovan, ettei ymmärrä mitä ohjaaja kertoo

Tulokset

Haastatteluihin osallistuneiden harjoittelunohjaajien mukaan CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumista edistäviä tekijöitä olivat **harjoitteluorganisaation ja ammattikorkeakoulun yhteistyö, harjoitteluorganisaation myönteinen ilmapiiri, kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa sekä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan tiedolliset ja taidolliset valmiudet.**

Harjoitteluorganisaation ja ammattikorkeakoulun yhteistyö

Yhteistyö pitää sisällään ammattikorkeakoulun tarjoamat kieliopinnot ja ammattikorkeakoulun tehostetun tuen harjoittelujaksolle. Harjoittelunohjaajat kokivat *ammattikorkeakoulun tarjoamat kieliopinnot* erittäin tärkeänä tekijänä CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelujen onnistumiselle. Riittävä määrä suomen kielen opintoja turvaa harjoittelun tavoitteellisen toteuttamisen ja mahdollistaa CALD-sairaanhoitajaopiskelijan osallistumisen potilastyöhön. Ennen harjoittelua tehtävä kielitaidon varmistu oli haastateltavien mielestä hyvä käytäntö. Riittävä kielitaito

varmistetaan ammattikorkeakoulun ja harjoittelupaikkana toimivan osaston opiskelijaohjaajien yhteisesti järjestämällä suomen kielen haastattelulla ennen harjoittelujaksoa. Tämä mahdollistaa harjoittelupaikan hyvän valmistautumisen CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoitteluohjaukseen muun muassa siten, että hänelle voidaan valita harjoittelunohjaaja, joka pystyy tarpeen tullen käyttämään englantia toisena ohjauksielenä. Haastatteluiden tavoitteena on kielitaidon varmistamisen lisäksi tarjota mahdollisuus CALD-sairaanhoitajaopiskelijoille ja harjoittelupaikkojen opiskelijavastaaville tutustua ennen harjoittelujakson alkua.

Ammattikorkeakoulun tehostettu tuki harjoittelujaksolle näyttää olevan merkittävässä roolissa CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelun onnistumisessa. Harjoittelunohjaajat toivoivat ammattikorkeakoulun suunnittelevan CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluajankohdat ja harjoittelujaksojen pituudet yhteistyössä harjoittelupaikan kanssa. Tällä tavalla harjoittelupaikalla ja harjoittelunohjaajilla olisi mahdollisuus valmistautua ohjaukseen. Harjoittelunohjaajat toivoivat myös, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelujaksojen tulisi olla lyhyempiä, kuin kantasuomalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden. Syynä tähän kuvattiin harjoittelunohjaajan voimavarat ja jaksaminen, koska etenkin kokonaan englanniksi tapahtuva tai kaksikielinen ohjaus on heille ajoittain uuvuttavaa ja aiheuttaa kuormittumista. Harjoittelunohjaajien voimavarojen huomioinnin koettiin turvaavan laadukkaan ohjauksen. Harjoittelunohjaajat toivoivat, että ammattikorkeakoulun CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelua ohjaava opettaja olisi usein yhteydessä harjoittelupaikkaan. Erityisesti yhteydenottoa toivottiin ennen harjoittelujaksoa ja sen tulisi sisältää tietoa CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kielitaidosta, harjoittelutunneista, poissaolojen korvaamisesta, ja harjoittelun tavoitteista. Myös CALD-sairaanhoitajaopiskelijan, harjoittelunohjaajan ja opettajan välinen väli- ja loppuarviointi koettiin hyväksi tavaksi ja sitä toivottiin pidettäväksi fyysisesti harjoittelupaikassa. Lisäksi harjoittelunohjaajat toivoivat, että ohjaava opettaja olisi tavoitettavissa nopeasti puhelimitse tai sähköpostilla ja hän tulisi käymään harjoittelupaikassa aina, kun tarvetta ilmenee.

”Mutta just se sitten vaan, jos huomataan, että on pulmaa siinä ja oltais mekin täältä heti yhteydessä eikä odotettaisi. Että opettajahan aina tänne tulee, kun me ollaan yhteydessä ja pyydetään. Että ehkä meidän pitäisi rohkaistua siinä, että pyydetään sitä opettajaa tulemaan jo aiemmin. Enemmän voidaan kyllä olla sähköpostitsekin yhteydessä.”

#1, ohjaaja erikoissairaanhoidossa, hoitotyön työkokemusta yli 25 vuotta

Harjoittelunohjaajat kokivat erittäin hyvänä ja tehostettuna tukimuotona ammattikorkeakoulun pilotoiman mallin tuetusta harjoittelunohjauksesta, jonka aikana harjoittelupaikoilla on mahdollisuus saada ammattikorkeakoulun palkkaama sairaanhoitaja tueksi CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoitteluun. Tuetun harjoittelunohjauksen koettiin vapauttavan harjoittelunohjaajan aikaa esimerkiksi hoitotyön kirjaamisen opetuksesta ja antavan hänelle mahdollisuuden keskittyä potilastyöhön. Haastatelluista harjoittelunohjaajista jokainen toivoi jatkoa tuetulle harjoittelunohjausmallille. Vastaavaa ei koettu tarvittavan kantasuomalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelunohjauksessa.

Harjoitteluorganisaation myönteinen ilmapiiri

Myönteinen ilmapiiri on kaikkien kliinisten harjoittelujen perusedellytys, mutta erityisen tärkeänä se nähtiin CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kohdalla. Haastateltavien mukaan myönteiseen ilmapiiriin sisältyivät työyhteisön halu ohjata CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa, esihenkilön tuki, harjoittelunohjaajan myönteinen asenne sekä potilaiden myönteinen suhtautuminen.

Työyhteisön halu ohjata CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa oli merkittävä tuki harjoittelunohjaajille. Koko työyhteisön tulee suhtautua CALD-sairaanhoitajaopiskelijaan vastaanottavasti ja taata hänelle turvallinen harjoitteluilmapiiri sekä mahdollistaa hoitotyön oppiminen harjoittelupai-

kassa. Harjoittelunohjaajat pitivät tärkeänä, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija otetaan mukaan oppimistilanteisiin, hänelle tarjotaan oppimiseen mahdollisuuksia kielitaidosta riippumatta eikä häneen suhtauduta ennakkoluuloisesti. Harjoittelupaikoissa on monia asioita, joita CALD-sairaanhoitajaopiskelija voi tehdä riippumatta hänen kielitaidostaan. Haastateltavien mukaan yhdenkin työyhteisön jäsenen kielteinen suhtautuminen CALD-sairaanhoitajaopiskelijaan antaa huonon kuvan koko harjoittelupaikasta.

Esihenkilön tuki koettiin tärkeänä CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluiden onnistumista takaavana tekijänä. Harjoittelunohjaajat kokivat saavansa tukea esihenkilöltä esimerkiksi kysymällä heidän ja CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kuulumisia harjoittelujakson aikana ja miten harjoittelunohjaaja pärjää ohjauksessa.

“(Esihenkilö) meiltä kävi kysymässä, että miten menee ja tarvitaanko me ohjaajat jotain tukea näiden nursing opiskelijoiden kanssa.”

#9, ohjaaja erikoissairaanhoitosta, hoitotyön työkokemusta yli 5 vuotta

Esihenkilön tuen ja hyvän asenteen koettiin edistävän koko työyhteisön positiivista suhtautumista CALD-sairaanhoitajaopiskelijoita kohtaan. Esihenkilön tehtäväksi kuvattiin myös riittävän ohjausresurssin turvaamista harjoittelunohjaajalle. Resurssilla tarkoitettiin käytettävissä olevaa ohjausaikaa sekä harjoittelunohjaajien tiedollisten tarpeiden huomiointia ohjauksessa. Ohjausaikaa koettiin tarvittavan enemmän CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ohjauksessa, koska kaksikielinen ohjaus on vaativaa. Lisäksi harjoittelunohjaajat kokivat, että silloin, kun heillä on ohjauksessa CALD-sairaanhoitajaopiskelija, heidän normaalia työkuormaansa tulisi keventää. Vastaavaa kokemusta harjoittelunohjaajilla ei liittynyt kantasuomalaisen sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelunohjaukseen.

“Sitten se, että okei, sä oot nyt nursing-opiskelijan kanssa nämä päivät. Ja sit sä saat huilata, että sulle ei laiteta ketään siihen mukaan. Niin se olis selkeää, ettei tulisi sitä, että pari ihmistä kuormittuu täysin ja sit on jo aivan burn outin partaalla ja omista hommista ei tule mitään.”

#8, ohjaaja erikoissairaanhoitosta, hoitotyön työkokemusta alle 5 vuotta

Harjoittelunohjaajat toivat esille myös sen, että ohjaussuhteen pysyvyys on tärkeää CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjauksessa ja tässä resurssoinnilla on suuri merkitys. Pysyvän ohjaussuhteen koettiin lisäävän CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ja harjoittelunohjaajan välistä luottamusta ja edistävän harjoittelun onnistumista. Tutkimuksessa tuli esiin, että harjoittelunohjaajilla on tiedollisia tarpeita liittyen CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden koti- ja hoitokulttuureihin ja niiden tunteminen edistäisi harjoittelujaksojen onnistumista. Kulttuurien tuntemiseen harjoittelunohjaajat toivoivat saavansa koulutusta, mutta totesivat, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjaus ei ole ensimmäinen asia, johon koulutusta resursoidaan, vaikka sille olisikin tarvetta.

Positiivista suhtautumista ja myönteistä asennetta edellytetään työyhteisön lisäksi ohjaajalta ja potilailta. *Harjoittelunohjaajan myönteinen asenne* koettiin ohjaussuhteen kannalta erittäin tärkeänä harjoittelun onnistumiseksi. Harjoittelunohjaajan tulee olla rento, huumorintajuinen ja avoin sekä osoittaa, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija voi luottaa häneen. Harjoittelunohjaajan myönteinen asenne näkyi erityisesti heidän suhtautumisessansa kehittyvään suomen kielen taitoon. Opiskelijan osaamista ei saa arvioida osaamista ainoastaan kielitaidon perusteella, vaan ohjaajan tulee pyrkiä erottamaan kielitaito hoitotyön osaamisesta. Harjoittelunohjaajat kuvasivat myös sitä, miten aikaisemmat negatiiviset harjoittelukokemukset heikentävät CALD-sairaanhoitajaopiskelijan luottamusta harjoittelunohjaajansa. Epäasiallista kohtelua kokeneelta CALD-sairaanhoitajaopiskelijalta menee aikaa saada korjattua luottamuksensa ja tästä syystä harjoittelunohjaajien tulisi ikään kuin ottaa heidät suojelukseensa harjoittelujakson ajaksi. Harjoittelunohjaajat kokivat, että heidän tehtävä on osoittaa, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijat

ovat hyväksytyt millä tahansa kielitaidolla. Harjoittelunohjaajat tietävät luottamuksellisen ohjaussuhteen rakentuneen, kun CALD-sairaanhoitajaopiskelija uskaltaa esittää heille kysymyksiä tai sanoa oman mielipiteensä jostakin asiasta.

Potilaiden myönteisen suhtautumisen koettiin lisäävän CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimismahdollisuuksia harjoittelujakson aikana. Potilaat voivat osoittaa positiivista asennetta CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa kohtaan kommunikaatiolla ja osallistumalla hoitotyön opetustilanteisiin. Potilaat voivat puhua asioita englanniksi tai selkeyttää omaa suomen kielen puhettaan. He voivat löytää myös muita keinoja kielimuurin yli pääsemiseksi.

”Ja sitten muistan yhden potilaan, joka oli aika ihana, kun hän oli käyttänyt ihan englantia jossain kohtaa. Niin hän oikein sitten halusi ruveta puhumaan englantia tälle opiskelijalle. Että kyllä ne potilaatkin löytävät omat ratkaisunsa kielimuurin peittoamiseen.”

#1, ohjaaja erikoissairaanhoidossa, hoitotyön työkokemusta yli 25 vuotta

Hoitotyön opetustilanteisiin potilaat voivat osallistua olemalla myönteisiä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelussa hoitotyötä. Harjoittelunohjaajat kokivat, että heillä on tärkeä rooli CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ja potilaiden myönteisten kohtaamisten mahdollistamisessa. He voivat muun muassa kertoa potilaalle, että mukana on tänään CALD-sairaanhoitajaopiskelija, joka harjoittelee hoitotyötä ja suomen kieltä. Harjoittelunohjaajat kokivat, että tämän tyyppinen lähestymistapa rikkoo jätää ja helpottaa potilaan ja CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kohtaamista sekä vuorovaikutusta. Haastattelussa tuli esille, että välillä CALD-sairaanhoitajaopiskelijat kohtaavat potilaiden taholta myös muunlaista suhtautumista. Osa kohtaamisista on syrjivää ja rasististakin.

”Mutta kyllä ne asiakkaat on joskus pahojakin. Yhdelle opiskelijalle puhutaan esimerkiksi kotimaan diktaattorista ja sanotaan ”haluatkos puhua siitä”. Että kyllä ihmiset osaavat olla tosi julmiakin.... että ihan sääliksi kävi opiskelijaa siinä tilanteessa ja veti mut kyllä sanattomaksi, täytyy sanoa. Osaavat olla julmiakin nämä potilaat.”

#2, ohjaaja erikoissairaanhoidosta, hoitotyön kokemusta yli 25 vuotta.

Näiden asioiden käsittelyn harjoittelunohjaajat kokivat haasteellisenä ja kertoivat olevansa jopa helpottuneita, mikäli CALD-sairaanhoitajaopiskelija osoittaa, ettei hän halua puhua näistä tilanteista. Tämä kuitenkin voi heikentää kokemusta muuten onnistuneesta harjoittelusta.

Kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa

Kielitietoiseen toimintatapaan ohjauksessa sisältyivät harjoittelunohjaajan tuki suomen kielen oppimiseen, ohjauksen monikielisyys, kielelliset apuvälineet sekä molemminpuolisen ymmärryksen varmistaminen.

Harjoittelunohjaajan tuki suomen kielen oppimiseen on merkittävä tekijä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelun onnistumiselle. Harjoittelunohjaajat pitivät tärkeänä, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijoita rohkaistaan suomen kielen käyttöön harjoittelujakson aikana. Tukea tarvitaan harjoittelun aikana, jotta opiskelija voi kehittyä kaikilla suomen kielen osa-alueilla, joita ovat puheen ymmärtäminen ja puhuminen sekä kirjoitetun tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Suomen kielen oppimista edistää positiivinen palaute suomen kielellä kommunikoinnista. Ohjauksen tulee olla maltillista ja opiskelijalle täytyy antaa aikaa suomen kielellä kommunikointiin. Vaikka CALD-sairaanhoitajaopiskelija osaisi yleiskieltä, niin harjoittelunohjaaja ei voi olettaa hänen pystyvän toimimaan samantasoisesti sairaanhoitajan ammattikielellä.

Ohjauksen monikielisyys oli harjoittelunohjaajien mielestä tärkeää, jotta CALD-

sairaanhoitajaopiskelijan hoitotyön oppiminen voitiin varmistaa. Harjoittelunohjaajat kokivat, että puhutun kielen sujuva vaihtaminen suomen ja englannin välillä varmisti CALD-sairaanhoitajaopiskelijan oppimistilanteissa oikean toimintatavan toteutumista. Englannin kielen käytöllä koettiin olevan merkitystä nimenomaan hoitotyön oppimiselle. Haastateltavat kokivat, ettei englanniksi ohjaaminen ole ongelma, ja jokaisesta harjoitteluyksiköstä löytyy useampi englantia osaava harjoittelunohjaaja. Englannin kielen käyttö ohjauksessa koettiin kuitenkin ristiriitaisena, sillä suomalaisessa hoitotyön ympäristössä täysin englanniksi toimiminen ei ole mahdollista. Siksi ohjausta toteutetaan englanniksi vain niinä hetkinä, kun se on tarpeellista ja sillä on merkitystä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ymmärrykselle.

”Mutta nyt kun mulla oli yks niin me puhuttiin englantia ja minä arvioin englanniksi. Vaikka olisin saanut suomeakin käyttä, mutta me tehtiin sitten näin, koska harjoittelun alussa näytti siltä, että suomi ei suju. Se englanti jää helposti päälle, kun sitä aletaan käyttämään. Se on sitten se riski siinä.”
#3, ohjaaja perusterveydenhuollosta, hoitotyön työkokemuksta alle 10 vuotta

Harjoittelunohjaajat tunnistivat tarpeen myös selkeämmän suomen kielen käytölle. Heistä moni kuvasi puhuvansa rauhallisemmin ja välttävänsä murre sanojen käyttöä puhuessaan. Osa harjoittelunohjaajista kuvasi käyttävänsä kirjakieltä tai lyhentävänsä lauseita ohjattaessaan CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa. Tällainen oman puheen kontrollointi vie aikaa ja voimavaroja ja selkeämmän suomen kielen toteuttaminen vaatii kielellisiä valmiuksia, joita heillä ei välttämättä ole. Selkeämmän suomen kielen käyttö on kuitenkin helpottunut sitä mukaa, kun on saanut kokemusta CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjauksesta.

Kielelliset apuvälineet, kuten Google-kääntäjä, sanastot sekä harjoittelunohjaajien laatimat valmiit kommunikaatiota tukevat fraasit, herättivät ristiriitaisia tunteita. Ne koettiin hyvinä harjoitteluohjauksen ja potilaskontaktien toteutumisen kannalta, mutta harjoitteluorganisaation ohjeisiin peilaten esimerkiksi kääntäjän käyttäminen puhelimitse koettiin ongelmallisena, koska puhelimen käyttö harjoittelun aikana ei ole sallittua.

”Mun edellisellä opiskelijalla oli koko ajan puhelin taskussa ja me sovittiin, että hän saa käyttää google kääntäjää tai jotakin muuta apunaan. Ja se auttoi näissä tilanteissa, kun suomen kieli ei vielä riittänyt.”

#5, ohjaaja perusterveydenhuollosta, hoitotyön työkokemuksta alle 10 vuotta

Tämän vuoksi harjoittelunohjaajat eivät olleet varmoja, miten esimerkiksi Google-kääntäjän käyttöön tulisi suhtautua. Kuitenkin he olivat sitä mieltä, että sanastot helpottavat ohjausta ja Google-kääntäjän käyttö edistää CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ja harjoittelunohjaajan sekä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan välistä kommunikaatiota. Osa harjoittelunohjaajista kertoi laatineensa valmiita fraaseja, joilla CALD-sairaanhoitajaopiskelijat voivat aloittaa keskustelun potilaan kanssa. He kuitenkin kokivat, että fraasien laatimisesta on ylimääräistä työtä ja se on aikaa vievää, mutta siitä huolimatta harjoittelunohjaajat haluavat myös tällä tavalla mahdollistaa CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan välisen keskustelun toteutumista.

Molemminpuolisen ymmärryksen varmistaminen on keskeinen osa harjoittelua ja potilasturvallisuutta. Harjoittelunohjaajat pitivät tärkeänä, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija tietää oman suomen kielen osaamisen tasonsa ja kertoo harjoittelunohjaajalleen, millaisissa tilanteissa hän pystyy toimimaan suomeksi. Tämä auttaa harjoittelunohjaajia tunnistamaan tilanteet, joissa kielitaito ei riitä asian ymmärtämiseen. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi osastojen lääkärinkierrot. Molemminpuolisen ymmärryksen varmistaminen on molempien osapuolten sekä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan, että harjoittelunohjaajan vastuulla. Kulttuuriset erot saattavat vaikuttaa CALD-sairaanhoitajaopiskelijan uskallukseen osoittaa, ettei hän ole ymmärtänyt harjoittelunohjaajan opettamaa tai potilaan suomeksi puhumaa asiaa.

“Tuosta tulikin jostain syystä mieleen, kun aiemmin sanoin, ettei oo ollut kulttuurillisia eroja, mutta ehkä se on pari kertaa tullut vastaan, ettei välttämättä tuoda ilmi, jos ei ymmärrä jotakin ohjetta. Sitten vaan nyökytellään ja sanotaan joo. Et se pitää ohjaajana sanoa, että se on ok sanoa, jos sanoo ettei ymmärrä.”

#4, ohjaaja perusterveydenhuollosta, hoitotyön kokemusta yli 10 vuotta

Tästä syystä harjoittelunohjaajat pyrkivät painottamaan, että ei ole häpeä kysyä ohjeita tai sanoa, että ei ole ymmärtänyt asiaa.

“Kun annetaan jokin ohje niin varmistetaan kysymällä, että ymmärtää. Siis niin, että tehdään jokin siihen liittyvä kysymys, josta saa sitten selville, että onko nursing-opiskelija ymmärtänyt sen. Ihan periaatteesta vaan, että saadaan se varmuus. Toinen tapa on sitten, että jos huomataan ettei ymmärrä niin me sanotaan se sama asia monella eri tavalla. Ilmeistä ja eleistä seuraamallakin saa paljon tietoa ymmärryksestä.”

#4, ohjaaja perusterveydenhuollosta, hoitotyön kokemusta yli 10 vuotta

Harjoittelunohjaajat ovat myös luoneet toimintatapoja, joilla CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ymmärrystä pyritään varmistamaan, kuten asioiden toistaminen tai yksinkertaistaminen. Lisäksi harjoittelunohjaajat pyytävät, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija selittää hänelle kerrotun asian ja mikäli kyse on potilaalle tehtävästä toimenpiteestä, niin harjoittelunohjaaja pyytää häntä kertomaan, miten aikoo toimenpiteen toteuttaa potilaalle.

Opiskelijan tiedolliset ja taidolliset valmiudet

CALD-sairaanhoitajaopiskelijan tiedollisiin ja taidollisiin valmiuksiin haastateltavien mukaan sisältyivät motivaatio hoitotyön oppimiseen, motivaatio suomen kielen oppimiseen sekä hoitotyön osaaminen.

Motivaatio hoitotyön oppimiseen on keskeinen harjoittelun onnistumista tukeva seikka. CALD-sairaanhoitajaopiskelijan toivottiin olevan harjoittelupaikassa, joka kiinnostaa häntä ja, että hän tuo omat oppimisen tavoitteet esille varhaisessa vaiheessa harjoittelua. Hyvästä motivaatiosta kertoo se, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija on aktiivinen ja avoin ohjaukselle, hakeutuu itse oppimistilanteisiin, pyytää ohjausta sekä etsii aktiivisesti tietoa. Harjoittelunohjaajat kokivat, että hyvä motivaatio hoitotyön oppimiseen on tärkeämpää kuin suomen kielen osaaminen.

“Ja mulle tulee heti mieleen yksikin, josta ajateltiin, että otetaanko sitä tänne. Sellainen epäilyksellä oli, että otetaanko sitä tänne harjoitteluun, mutta otettiin ja hyvin meni. Sillä oli kielitaidossa lähtötaso tosi matala. Mutta hän oli innokas oppimaan ja motivoitunut. Niin siinä varmaan oli koko sairaalan nopein kielen oppija meillä. Tosi hyvä kokemus oli. Hyvä osaamistaso näillä meidän nursing-opiskelijoilla on ollut. Niin ku hoitotyön osaamistaso. Ne on tarkkoja ja varmistaa, että toimivat oikein.”

#2, ohjaaja erikoissairaanhoidosta, hoitotyön kokemusta yli 25 vuotta.

Lisäksi he kokivat, että haluavat ohjata CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa, joka on motivoitunut. Tällöin asioiden toistaminen ja kahden kielen käyttäminen on harjoittelunohjaajalle mieluisampaa. Harjoittelunohjaajat kokivat, että motivaatio harjoittelua kohtaan näkyy myös hyvissä työelämätaidoissa. Motivoitunut CALD-sairaanhoitajaopiskelija on ajoissa harjoittelupaikalla ja tekee työvuorot sovitun mukaisesti, vaikka hänen kotikulttuurinsa sallisikin joustavamman suhtautumisen sovittuihin työaikoihin. Työelämätaitojen osaamisen nähtiin myös edistävän integroitumista suomalaiseen työelämään.

Motivaatio suomen kielen oppimiseen on tärkeää, jotta CALD-sairaanhoitajaopiskelija saa parhaan kokemuksen harjoittelusta. Harjoittelua ei voi toteuttaa täysin englanniksi, joten jos CALD-sairaanhoitajaopiskelijalla ei ole motivaatiota käyttää ja opiskella suomea, niin hän jää ulkopuoliseksi monista potilaskontakteista, hoitotoimenpiteistä, tutkimuksista, raportoinnista ja kahvi-huonekeskusteluista. Motivaatiota suomen kielen oppimiseen voi osoittaa esimerkiksi harjoittelemalla raportointia ja kirjaamista. Kirjaamisen opettelussa harjoittelunohjaajat toivoivat, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija pyytää apua kirjoitusvirheiden korjaamiseen, sillä niihin puuttumisen harjoittelunohjaajat kokivat vaikeana ja epämiellyttävänä, joskin tärkeänä ohjaustehtävänä.

CALD-sairaanhoitajaopiskelijan aikaisempi *hoitotyön osaaminen* edisti harjoittelun onnistumista. Monella haastateltavien kohtaamista CALD-sairaanhoitajaopiskelijoista on hoitotyön osaamista kotimaastaan tai Suomessa suoritettu lähihoitajan tutkinto. Hoitotyön osaaminen helpottaa ohjaamista etenkin, jos CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kehityksessä oleva suomen kielen taito vie häneltä voimavaroja hoitotyön oppimisesta. Harjoittelunohjaajat kokivat, että on tärkeää tarjota CALD-sairaanhoitajaopiskelijalle mahdollisuuksia suoriutua itsenäisesti joistakin hoitotyön tehtävistä ja aikaisempi hoitotyön osaaminen mahdollistaa tämän. Tämä edistää CALD-sairaanhoitajaopiskelijan luottamusta itseensä ja osaamiseensa, vaikka kielitaitoa ei vielä olisikaan riittävästi kaikkeen itsenäiseen toimintaan. Itsenäisen toiminnan mahdollistamisen koettiin olevan myös tasa-arvoa edistävä tekijä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan ja kantasuomalaisen sairaanhoitajaopiskelijan välillä, sillä harjoittelunohjaajat kokivat ongelmalliseksi sen, jos kantasuomalainen sairaanhoitajaopiskelija saa paremmat harjoittelumahdollisuudet. CALD-sairaanhoitajaopiskelijan aikaisempi hoitotyön osaaminen mahdollistaa tasa-arvoisemman ohjauksen toteutumisen.

“Ja sitten se, että heillä on suurimmalla osalla sitä omaa hoitotyön kokemusta kotimaasta. Niin sekin on niin ku aika pitkälle sellaista. Siinä tulee tosi mielenkiintoisia keskusteluita hoitotyöstä ja heidän kokemuksistaan siitä, mitä eroja on täällä ja kotimaassa.” #1, ohjaaja erikoissairaanhoidosta, hoitotyön kokemusta yli 25 vuotta

Lisäksi se auttaa harjoittelunohjaajaa erottamaan hoitotyön osaamisen suomen kielen osaamisesta. Kotimaassa tai muualla ulkomailla hankittu hoitotyön osaaminen nähtiin yhtä arvokkaana, kuin suomessa hankittu osaaminen. Ohjausta helpottaa myös se, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijat ovat oikeassa harjoittelupaikassa oikeassa opintojen vaiheessa eli heillä on riittävä ammattikorkeakoulussa hankittu hoitotyön osaaminen harjoittelun toteutumiseksi.

Johtopäätökset

Tutkimuksessa selvitettiin CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluiden onnistumista edistäviä tekijöitä. Aineisto kerättiin CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelunohjaajina toimivilta hoitajilta, jotka työskentelevät perusterveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa. Tavoitteena oli, että tutkimuksessa tuotetun tiedon avulla voidaan kehittää harjoittelunohjaajien ohjausosaamista sekä tukea harjoitteluorganisaatioita ja ammattikorkeakouluja harjoittelunohjauksen kehittämisessä.

Tulosten yhteenveto

Tässä tutkimuksessa korostuivat neljä keskeistä tekijää, jotka edistävät CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelujen onnistumista. Näitä ovat harjoitteluorganisaation ja ammattikorkeakoulun yhteistyö, harjoitteluorganisaation myönteinen ilmapiiri, kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa sekä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Kun verrataan tämän tutkimuksen tuloksia Oikarainen ym. (2021) harjoittelunohjaajien

osaamista koskeviin suosituksiin, huomataan, että erityisesti CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjauksessa korostuvat ohjaajan ajallisten resurssien tarve, kieli- ja kulttuuritietoisuus sekä ohjauksen yksilöllistämisen tarve.

Onnistunut harjoittelu rakentuu tämän tutkimuksen mukaan ammattikorkeakoulun ja harjoitteluorganisaation yhteistyöhön jo ennen CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelun alkua. Yhteistyöllä voidaan ohjata harjoittelunohjaajien voimavaroja ohjauksen kannalta keskeisiin asioihin. Myös aikaisempi tutkimus osoittaa, että ammattikorkeakoulun ja harjoitteluorganisaation yhteistyöllä on suuri merkitys CALD-sairaanhoitajaopiskelijan onnistuneelle harjoittelujaksolle. Yhteistyötä voidaan edistää myös ammattikorkeakoulun puolesta resursoimalla lisätukea harjoittelunohjaajille. Ohjaavan opettajan osallistuminen ohjaukseen ja hänen kulttuuri- sekä kielitietoisuusosaamisensa ovat tärkeä tekijä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan oppimiselle. (Matinlompola ym. 2024; Oikarainen ym. 2021.) Erittäin tärkeä tekijä on koko harjoitteluorganisaation myönteinen ilmapiiri. Se ei muodostu pelkästään harjoittelunohjaajan asenteista tai valmiuksista ohjata CALD-sairaanhoitajaopiskelijaa. Organisaation ilmapiiriin tulee systemaattisesti kiinnittää huomiota.

Esihenkilön tulee kiinnittää huomiota harjoittelunohjaajan tuen tarpeeseen ja siihen, miten työtaakkaa voitaisiin keventää esimerkiksi työjärjestelyin, kun harjoittelunohjaajalla on CALD-sairaanhoitajaopiskelija ohjattavanaan. Aikaisemmassa tutkimuksessa on tullut esille, että harjoitteluorganisaatiot voivat tukea CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelun onnistumista mm. kulttuuri- ja kielituella, perehdyttämishojelmilla ja mentoroinnilla (Kamau ym. 2023). Tässä tutkimuksessa korostui harjoitteluja ohjaavien sairaanhoitajien toive saada koulutusta erityisesti CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjauksesta. Tällaisiin koulutustarpeisiin tulisi jatkossa kiinnittää huomiota, niin ammattikorkeakouluissa, kuin harjoitteluorganisaatioissakin.

Harjoitteluorganisaatioiden tulee kiinnittää huomiota siihen, miten CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden syrjintään ja rasismiin puututaan ja millaiset valmiudet harjoittelunohjaajilla on käsitellä näitä kokemuksia CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa. Aikaisemmassa tutkimuksessa on todettu, että CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kokemaa syrjintää ja rasismia voivat heikentää hänen oppimiskokemuksiaan, motivaatiotaan ja haluaan jäädä vastaanottaneeseen maahan töihin valmistumisen jälkeen (Onovo 2019). Kielitietoinen toimintatapa ohjauksessa on iso tekijä CALD-sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelun onnistumiselle. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että harjoittelunohjaajilla on mahdollisuus toimia kielitietoisesti ja, että he ymmärtävät mitä kielitietoinen toimintatapa tarkoittaa. Harjoitteluorganisaatioissa tulee huomioida CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden erilaiset tarpeet esimerkiksi mobiililaitteiden kääntäjäsovellusten käytössä. Myös hyvin yksinkertaisilla keinoilla kuten puhenoikeuden rauhoittamisella ja muresanojen käytön välttämällä harjoittelunohjaajat voivat tukea CALD-sairaanhoitajaopiskelijan suomen kielen ymmärtämistä ja edistää hänen toimimistaan hoitotyössä harjoittelujaksosta aikana. Myös Vartiainen ja Repo Jamal (2024) tuovat tutkimuksessaan esille harjoittelunohjaajien kielitietoisuusosaamisen tarpeen ja miten moninaisia keinoja harjoittelunohjaajan ja CALD-sairaanhoitajaopiskelijan välisen kommunikaation turvaamiseksi voidaan käyttää. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että harjoittelunohjaajat ovat luoneet erilaisia menetelmiä molemminpuolisen ymmärryksen varmistamiseksi. Hoitotyössä toimiessa ymmärryksen varmistaminen on tärkeää, jotta potilasturvallisuus ei vaarannu kielivirheiden vuoksi (Safari ym. 2022).

Tulosten mukaan harjoittelunohjaajat kokivat CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden tiedolliset ja taidolliset valmiudet hyvinä. Harjoittelunohjaajat kuvasivat motivaation olevan tärkeää harjoittelujaksolla sekä sitä, miten motivoituneelle CALD-sairaanhoitajaopiskelijalle jaksaa toistaa asioita ja käyttää ohjauksessa kahta kieltä sekä muita kommunikaatiota helpottavia menetelmiä. Tärkeä seikka on, että haastatellut harjoittelunohjaajat kuvasivat oppimisen motivaation merkitystä jopa suuremmaksi kuin suomen kielen osaamisen. Toki on tarpeen, että motivaatiota on myös suomen kielen oppimiseen ja suomen kielen osaaminen edistää harjoittelun onnistunutta toteutumista.

Harjoittelun edistymistä tukevana asiana nähtiin myös CALD-sairaanhoitajaopiskelijan aikaisempi kokemus hoitotyöstä. Aikaisempi kokemus auttaa hoitotyön oppimisessa ja suomen kielen käytössä hoitotilanteissa. Harjoittelunohjaajat kokivat, että CALD-sairaanhoitajaopiskelija kuormittuu harjoittelujakson aikana vähemmän, mikäli kaikki hoitotyö ei tule hänelle aivan uutena kokemuksena. Tällä tavalla suomen kielen oppimiselle jää enemmän aikaa ja energiaa. Merkittävää oli se, että harjoittelunohjaajat arvostivat myös Suomen ulkopuolella hankittua hoitotyön osaamista. Tämä osaamisen arvostaminen on tärkeää työhyvinvoinnin näkökulmasta (Kamau ym. 2023). Taulukkoon 3 on koottu tutkimuksen keskeisimpiä CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden onnistuneen harjoittelun osatekijöitä sekä miten toimintaa voisi niiden perustella kehittää.

Taulukko 3. Tutkimuksen keskeisimmät tulokset sekä kehittämisehdotukset

Onnistuneen harjoittelun tekijät	Kehittämisehdotukset
Yhteistyö: tieto opiskelijan kielitaidosta	On tärkeä selvittää CALD-sairaanhoitajaopiskelijan kielitaidon taso jo ennen harjoittelua, jolloin ohjaaja voi valmistautua ohjaukseen.
Yhteistyö: ammattikorkeakoulun tehostettu tuki	Tehostetulla tuella ammattikorkeakoulu voi edistää harjoittelujen onnistumista. Positiivisia kokemuksia on saatu mm. ammattikorkeakoulun tarjoamalla nopealla tarpeenmukaisella lisätuella
Organisaation myönteinen ilmapiiri: koko työyhteisössä, ohjaaja sekä potilaat	Kiinnitetään systemaattisesti huomiota organisaation moninaisuutta tukevaan ilmapiiriin. Luodaan selkeät toimintaohjeet syrjinnän ja rasismien ehkäisemiseksi sekä niihin puuttumiseksi.
Organisaation myönteinen ilmapiiri: esihenkilön tuki ja resurssointi	Esihenkilön tulee tukea harjoittelunohjaajaa resursoimalla riittävästi CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjaamiseen. Harjoittelunohjaajien toivomiin lisäkoulutuksen kannattaa panostaa.
Kielitietoinen toiminta: monikielisyys	Harjoitteluohjaajia nimettäessä on tärkeää valita henkilöitä, jotka osaavat ja haluavat toimia eri kielillä, selkokielisesti sekä vaihtoehtoisin kommunikointitavoin.
Kielitietoinen toiminta: apuvälineet	Harjoittelunohjauksessa kannattaa hyödyntää erilaisia apuvälineitä, joilla voidaan tukea kielienoppimista esimerkiksi Google-kääntäjää.
Kielitietoinen toiminta: molempipuolisen ymmärryksen varmistaminen	Ennen harjoittelua kannattaa sopia siitä, miten opiskelija ja ohjaaja yhdessä varmistavat, että molemmilla on yhteinen ymmärrys.
Opiskelijan valmiudet: motivaatio	Ennen harjoittelua tulee varmistaa, että opiskelija on motivoitunut sekä kielen oppimiseen että hoitotyön harjoitteluun.
Opiskelijan valmiudet: kielitaito	Ennen harjoittelua tulee ammattikorkeakoulussa varmistua siitä, että opiskelijalla on riittävä kielitaito ja sen saavuttamiseen tarvittava tuki.
Opiskelijan valmiudet: kokemusta hoitotyöstä	Aikaisempaa kokemusta arvostetaan, mutta se ei voi olla edellytys onnistuneelle harjoittelulle. Yhteistyössä tulee kehittää ratkaisuja, joilla vähennetään harjoittelujen kuormittavuutta, ellei opiskelijalla ole aikaisempaa kokemusta hoitotyöstä.

Suomessa on tehty aikaisempia tutkimuksia harjoittelunohjauksen toteutumisesta CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden näkökulmasta (mm. Oikarainen ym. 2021; Kamau ym. 2023). Jatkossa tutkimusta tarvitaan harjoitteluorganisaatioiden esihenkilöiden näkökulmasta ja siitä millaisia keinoja heillä on tukea CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjauksessa harjoittelunohjaajina toimivia hoitajia.

Tutkimuksen luotettavuus

Tämä tutkimus toteutettiin noudattaen Hyvän tieteellisen käytännön ohjeita (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Haastateltavat rekrytoitiin CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluita ohjaavista yksiköistä opiskelijavastaavien ja osastonhoitajien avulla. Haastateltavat saivat riittävästi tietoa tutkimuksen tavoitteista, tarkoituksesta sekä toteuttamisesta. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja haastattelut järjestettiin työn kannalta sopivina aikoina.

Fokusryhmähaastattelu oli toimiva aineistokeruumenetelmä. Haastateltavat saivat valita itselleen sopivan ajan, ja haastattelut pyrittiin järjestämään työn kannalta sopivina ajankohtina. Ryhmissä keskustelu oli vilkasta ja osallistujille antoisaa. Harjoittelunohjaajat tunsivat haastattelijan työn kautta, mikä on saattanut vaikuttaa halukkuuteen osallistua tutkimukseen. Keskustelua edisti osallistujien tieto siitä, että haastatteliija tuntee käsiteltävän aiheen hyvin.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan sen uskottavuudella, siirrettävyydellä vahvistettavuudella, ja objektiivisuudella (Kyngäs ym. 2011). Haastateltujen harjoittelunohjaajien määrä jäi melko pieneksi, joten tämän tutkimuksen tulokset eivät ole sellaisenaan siirrettävissä eikä niiden perusteella voi tehdä yleistyksiä. Tämän tutkimuksen tulosten luotettavuutta vahvistavat aikaisempien Suomessa tehtyjen CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluita koskevien tutkimusten tulokset. Aineisto analysoitiin kahden tutkijan toimesta. Toinen tutkijoista käytti Atlas.ti -ohjelmaa ja toinen toimi perinteisemmin. Molemmat tutkijat ovat käyttäneet induktiivista sisällönanalyysia aikaisemminkin, mikä vähentää harhan mahdollisuutta tutkimustuloksissa. Analyysi on tehty läpinäkyvästi ja tuloksia vahvistettiin käyttäen alkuperäisilmaisuja tekstin tukena. Tulokset on raportoitu rehellisesti sekä tarkasti. Tutkimuksen objektiivisuutta tarkastellessa täytyy huomioida, että tutkijoista kahdella on kokemusta CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelujen ohjauksesta ja voidaan olettaa, että heillä on esiyymmärrystä tutkimuksen aiheesta. Tutkijat pyrkivät säilyttämään objektiivisuutensa koko tutkimusprosessin ajan. Objektiivisuutta varmistettiin tutkijoiden välisellä työnjaolla siten, että yksi tutkija toteutti haastattelut sekä litteroi aineiston. Litteroinnin jälkeen aineiston analysointiin osallistui tutkija, jolla ei ole kokemusta CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelunohjauksesta. Näin varmistettiin, että tutkijoiden mahdollinen esiyymmärrys aiheesta ei vaikuttanut analyysiin ja tulosten luotettavuuteen. Kolmas tutkija luki tulokset ja kommentoi niitä säilyttäen objektiivisuutensa analyysiin. Tutkijat toimivat hyvässä yhteistyössä tieteellisten käytänteiden mukaisesti.

Haastateltavien rekrytointi osoittautua ennakoitua haastavammaksi. Haastattelujen järjestämisen aikaan hyvinvointialueella oli käynnissä yhteistoimintaneuvottelut, mikä saattoi heikentää harjoittelunohjaajien halukkuutta osallistua tutkimukseen. Hyvinvointialueella vallinnut epävarma tilanne näkyi myös haastateltavien henkilöiden mielialassa, mikä saattoi vaikuttaa sekä halukkuuteen että haastattelujen sisältöön.

Vaikka aineiston koko jäi toivottua pienemmäksi, nousi tutkimuksen tuloksissa esille, että harjoittelunohjaajat huomaavat CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kokevan syrjintää ja rasismia harjoittelujakson aikana. Tehyn 2023 toteuttaman selvityksen mukaan yli 60 % vastanneista ulkomaalaistaustaisista sosiaali- ja terveysalan työntekijöistä oli kokenut syrjintää (Koivuniemi, 2023, s. 69). Saman vuonna Tehy tilasi jäsenistöään koskevan tutkimuksen Aula Researchiltä ja sen mukaan ulkomaalaistaustaiset kokevat osaamisen vähättelyä (24 %) ja jopa rasistista kohtelua (20 %) työpaikoillaan. Tästä syystä voisi olla tarpeen tutkia miten harjoitteluorganisaatioiden esihenkilöt, harjoittelunohjaajat ja harjoittelun ohjauksessa toimivat hoitotyön opettajat osaavat käsitellä näitä asioita CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa. Toisaalta on olisi tärkeää tutkia myös CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia syrjinnästä ja rasismista harjoittelujakson aikana sekä sitä millainen merkitys harjoittelun aikaisella kokemuksella syrjinnästä ja rasismista on veto- ja pitovoimaan CALD-sairaanhoitajaopiskelijan valmistuttua sairaanhoitajaksi. Tällaisella tutkimuksella voi olla merkitystä myös yhteiskunnallisen integraation näkökulmasta. CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelunohjaajat ovat luoneet kokemukseensa perustuen malleja molemminpuolisen ymmärryksen varmistamiseksi. Olisi hyvä, että näitä malleja jaettaisiin valtakunnallisesti ja myös sitä kautta voitaisiin lisätä tietoisuutta CALD-sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluiden onnistumista edistävästä tekijöistä.

Kiitämme Toösan säästöpankkisäätiötä tutkimusartikkelin kirjoittamiseen saadusta tuesta. Tutkimuksen aineiston keruu tehtiin osana Kulttuuri- ja kielitietoinen hoitotyö Etelä-Pohjanmaalla CareEP-hanketta, joka on Euroopan Unionin osarahoittama (ESR+).

Lähteet

- Aho, A.L. & Kylmä, J. 2012. Sensitiivinen tutkimus hoitotieteessä – näkökohtia tutkimusprosessin eri vaiheissa. *Hoitotiede*, 24(4), 271–280. Saatavilla osoitteesta <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128251>
- Aula Research 2023. *Selvitys kansainvälisestä rekrytoinnista*. TEHY. Saatavilla osoitteesta [tehy_aula_researchchil-la_teettama_selvitys_kansainvalisesta_rekrytoinnista_id_18118.pdf](https://tehy.fi/tehtama_selvitys_kansainvalisesta_rekrytoinnista_id_18118.pdf)
- Elo, S., Tohmola, A., Kajula, O. & Kääriäinen, M. 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede*, 34(4), 215–225. Saatavilla osoitteesta <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987>
- Hanhinen, S. & Rintala, T. 2022. *Ulkomaisen työvoiman rekrytointi sosiaali- ja terveysalalle*. Tarkastusmuistio. Valtiontalouden tarkastusvirasto. Saatavilla osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/documents/10623/144209412/VTV-Tarkastusmuistio-13-2022-Ulkomaisen-tyovoiman-rekrytointi-sosiaali-ja-terveysalalle.pdf/c54dd-6fd-8e8d-0ee5-facd-01119b96400a/VTV-Tarkastusmuistio-13-2022-Ulkomaisen-tyovoiman-rekrytointi-sosiaali-ja-terveysalalle.pdf?t=1695818355415> (viitattu 13.12.2024)
- Jokelainen, M. & Suua, P. 2023. Paraneeko terveysalan koulutus harjoittelun laatusuosituksilla? Katsaus 2/2023. Julkaistu 23.5.2023. *AMK-lehti*. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023051945505>
- Juhila, K. 2021. Koodaaminen. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Saatavilla osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> (viitattu 14.11.2024).
- Kaihlanen, A.-M. 2020. *From a nursing student to a registered nurse – Final clinical practicum facilitating the transition*. Akateeminen väitöskirja. Lääketieteellinen tiedekunta, Hoitotieteen laitos. Turku: Turun yliopisto. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-7965-3>
- Kamau, S., Mikkonen, K., Tomietto, M., Oikarainen, A., Kuivila, H., Isakov, T.-M. & Koskenranta, M. 2023. Culturally and linguistically diverse registered nurses' experiences of integration into nursing workforce – A qualitative descriptive study. *Nurse Education Today*, 121. DOI <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105700>
- Khor, H. W., El Hajj, M., Sam, D. L. & Moland, K. M. 2024. "I felt so small": A qualitative study of migrant nursing assistants' experiences in Norway. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 38, 996–1004. DOI <https://doi.org/10.1111/scs.13302>
- Koehler, T. & Olds, D. 2022. Generational differences in nurses' intention to leave. *Western Journal of Nursing Research*, 44(5), 446–455. <https://doi.org/10.1177/0193945921999608>
- Koivuniemi, S. 2023. *Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan kansainvälinen rekrytointi*. Tehy. Saatavilla osoitteesta https://www.tehy.fi/system/files/mfiles/julkaisu/2023/2023_b1_sosiaali-ja_terveydenhuoltoalan_kansainvalinen_rekrytointi_id_18252.pdf
- Krueger, R.A. & Casey, M.A. 2015. *Focus groups: A practical guide for applied research* 5th edition. Thousands Oaks. SAGE.
- Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (19.4.2024). *Hyvinvointialueilla vakava pula hoitajista, lääkäreistä ja sosiaalityöntekijöistä*. <https://www.kt.fi/uutiset-ja-tiedotteet/2024/hyvinvointialueilla-vakava-pula-laak%C3%A4reista-ja-sosiaalityontekijoiista>
- Kyngäs, H., Elo, S., Pölkki, T., Kääriäinen, M. & Kanste, O. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede*, 23(2), 138–148. Saatavilla osoitteesta <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128989>
- Matinlompola, N., Mikkonen, K., Koskenranta, M., Kamau, S., Oikarainen, A., Martikainen, R., Juntunen, J. & Kuivila, H.-M. 2024. Exploring educator perceptions and profiles in supporting culturally and linguistically diverse students' integration in healthcare work environments – A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 143. DOI <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106344>
- Mattila L.-R., Pitkälä M. & Eriksson E. 2010. International student nurses' experiences of clinical practice in the Finnish health care system. *Nurse Education in Practice*, 10, 153–157. DOI <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2009.05.009>
- Metsälä, E. & Karjalainen, A. 2025. Immigrant Nurses and Allied Professionals Seeking to Validate Their Qualification in Finland. *European Journal of Education*, 60, e12860. DOI <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1111/ejed.12860>
- Mikkonen K., Elo S., Miettunen J., Saarikoski M. & Kääriäinen M. 2017. Clinical learning environment and supervision of international nursing students: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 52, 73–80. DOI <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.02.017>
- Mikkonen, K., Tomietto, M., Cicolini, G., Kaucic, B.M., Filej, B., Rikikiene, O., Juskauskienė, E., Vizcaya-Moreno, F., Pérez-Cañaveras, R.M., De Raeve, P. & Kääriäinen, M. 2020. Development and testing of an evidence-based model of mentoring nursing students in clinical practice, *Nurse Education Today*, 85. DOI <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104272>
- Mäntyranta, T. & Kaila, M. 2008. Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. *Duodecim*, 124, 1507–1513. Saatavilla osoitteesta <https://www.duodecimlehti.fi/duo97349>
- Ohr, S. O., Jeong, S., Parker, V. & McMillan, M. (2014). Organizational support in the recruitment and transition of overseas-qualified nurses: Lessons learnt from study tour. *Nursing & Health Sciences*, 16(2), 255–261. <https://doi.org/10.1111/nhs.12085>

- Oikarainen, A., Mikkonen, K., Juskauskienė, E., Kääriäinen, M., Kaarlela, V., Flores Vizcaya-Moreno, M. F., Pérez-Cañaveras, R. M., de Raev, P., Kaučič, B. M., Filej, B. & Riklikienė, O. 2021. Suositus hoitotyön opiskelijaohjaajien ohjausosaamisen kehittämiseksi. Visoka zdravotvena šola v Celju / College of Nursing in Celje. Saatavilla osoitteesta https://www.qualment.eu/wp-content/uploads/2021/11/Guideline_QualMent_final_FIN.pdf
- Oikarainen, A., Mikkonen, K., Tuomikoski, A.-M., Elo, S., Pitkänen, S., Ruotsalainen, H., & Kääriäinen M. (2018). Mentors' competence in mentoring culturally and linguistically diverse nursing students during clinical placement. *Journal of Advanced Nursing*, 74, 148–159. <https://doi.org/10.1111/jan.13388>
- OKM. (2019). *Erityisavustus sairaanhoitajien koulutusmäärien lisäämiseen*. Saatavilla osoitteesta <https://okm.fi/-/erityisavustus-sairanhoitajien-koulutusmaarien-lisaamiseen> (viitattu 6.4.25)
- Onovo, GN. 2019. Fundamentals of nursing practice and the culturally diverse ESL nursing students. The students' perspectives for teaching and learning in nursing. *Teaching and Learning in Nursing*, (14(4)), 238–245. DOI <https://doi.org/10.1016/j.teln.2019.03.003>
- Pitkääri, M. A. 2012. *English–Language–Taught Degree Programmes in Faculties of Healthcare in Finnish Universities of Applied Sciences: Students' and Teachers' Conceptions of the Implementation*. Academic Dissertation. University of Helsinki, Faculty of Medicine. Saatavilla osoitteesta <http://hdl.handle.net/10138/37426>
- Pitkääri M., Eriksson E. & Kekki P. 2011. Teachers' experiences of English-language-taught degree programs within health care sector of Finnish polytechnics. *Nurse Education Today*, 31, 553–557.
- Ring, M. & Kaarakainen, M. 2023. ”Palkka on tietysti yksi syy, mutta ei suurin” – psykologisen sopimuksen rikkoutuminen hoitajien alanvaihdon taustalla. *Focus Localis*, 51(4), 7–21. Saatavilla osoitteesta <https://journal.fi/focuslocalis/article/view/129057>
- Romppanen, M. 2011. *Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä*. Väitöskirja. Terveystieteiden tiedekunta, Hoitotieteen laitos. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto. Saatavilla osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-0570-3>
- Safari, K., McKenna, L. & Davis, J. 2022. Transition experiences of internationally qualified health care professionals: a narrative scoping review. *International Journal of Nursing Studies*, 129. DOI <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2022.104221>
- Saunders, B., Kitzinger, J. & Kitzinger, C. (2015). Anonymising interview data: Challenges and compromise in practice. *Qualitative Research*, 15(5), 616–632. DOI <https://doi.org/10.1177/1468794114550439>
- Suomen virallinen tilasto. SVT. 2023. Opiskelijat ja tutkinnot [verkkójulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. Saatavilla osoitteesta <https://stat.fi/julkaisu/cln35ne7rakpr0cutwroh2nyp> (viitattu 10.4.2025)
- Tevameri, T. 2021. *Katsaus sote-alan työvoimaan. Toimintaympäristön ajankohtaisten muutosten ja pidemmän aikavälin tarkastelua*. TEM toimialaraportit. 2021:2 Helsinki: Valtioneuvoston hallintoyksikkö. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-812-7>
- Väestörakenne 2022. Helsinki: Tilastokeskus. Saatavilla osoitteesta <https://stat.fi/julkaisu/cl8lprraorrr20dut5a0tywm5> (viitattu 17.2.2025)
- Tuomikoski, A. M., Ruotsalainen, H., Mikkonen, K. & Kääriäinen, M. 2020. Nurses' experiences of their competence at mentoring nursing students during clinical practice: A systematic review of qualitative studies. *Nurse education today*, 85, 104258. DOI <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104258>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
- Työvoimabarometri. 2024. Saatavilla osoitteesta <https://tyovoimabarometri.fi/> (viitattu 13.12.2024)
- Valvira (i.a.). *Sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijana työskentely*. Saatavilla osoitteesta <https://valvira.fi/ammattioikeudet/opiskelijana-tyoskentely>
- Valvira 2021. *Valviran tilinpäätös ja toimintakertomus 2020*. Saatavilla osoitteesta <https://valvira.fi/documents/152634019/170900119/Valvira-toimintakertomus-2020.pdf/24afe92b-44cf-eb6f-3bc3-27046e598454/Valvira-toimintakertomus-2020.pdf?t=1691676092541>
- Valvira 2023. *Valviran tilinpäätös ja toimintakertomus 2022*. Saatavilla osoitteesta <https://valvira.fi/documents/152634019/170900119/Valviran-toimintakertomus-2022.pdf/e795bd84-757c-e6aa-c0af-12afa-8390ded/Valviran-toimintakertomus-2022.pdf?t=1691676091888>
- Valvira 2024. *Valviran tilinpäätös ja toimintakertomus 2023*. Saatavilla osoitteesta <https://valvira.fi/documents/152634019/170900119/Valvira-toimintakertomus-2023.pdf/ee618d1e-a52d-362a-af1c-fef42b-b71b07/Valvira-toimintakertomus-2023.pdf?t=1709105451305>
- Vartiainen, P. 2019. *Filippiiniläisten sairaanhoitajien polut Suomeen: Tutkimus oppimisesta ja työyhteisöintegraatiosta kansainvälisen rekrytoinnin kontekstissa*. Akateeminen väitöskirja. Tampere University, 18. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0937-4>
- Vartiainen, P. & Repo Jamal, H. 2024. Kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen kokemuksia työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta ja ohjaamisesta ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa. *Tutkiva Hoitotyö*, 22(1), 12–20.
- Vehviläinen, S. 2014. *Ohjaustyön opas*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Vuori, J. 2021. Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Saatavilla osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> (viitattu 14.11.2024)